

POVJERENSTVO ZA ODLUČIVANJE O
SUKOBU INTERESA

REPUBLIKA HRVATSKA

Broj: 711-I-1475-P-52/15-06-11

Zagreb, 25. rujna 2015.

Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) na temelju članka 30. stavka 1. podstavka 1. Zakona o sprječavanju sukoba interesa („Narodne novine“ broj 26/11., 12/12., 126/12. i 48/13. i 57/15., u daljnjem tekstu: ZSSI), **u predmetu dužnosnika Deneša Šoje, općinskog načelnika Općine Kneževi Vinogradi**, pokrenutom Odlukom Povjerenstva broj: 711-I-1010-P-52/15-02-11 od 4. ožujka 2015. g., na 112. sjednici održanoj dana 25. rujna 2015. g., donosi sljedeću

ODLUKU

Propustom pravovremenog i pravilnog poduzimanja radnji kojima bi zaštitio vlastitu vjerodostojnost i dostojanstvo povjerene dužnosti, kao i povjerenje građana, a koji proizlazi iz činjenice da se nije izuzeo iz postupka glasanja u Savjetu za nacionalne manjine, na 52. sjednici dana 18. travnja 2013.g., prilikom donošenja Odluke o raspodjeli sredstava osiguranih u državnom proračunu Republike Hrvatske za 2013.g., kao i iz postupka glasanja u Savjetu za nacionalne manjine na istoj sjednici prilikom donošenja Odluke o usvajanju Godišnjeg izvješća o utrošku sredstava osiguranih udrugama nacionalnih manjina u Državnom proračunu za 2012.g., dužnosnik Deneš Šoja, općinski načelnik Općine Kneževi Vinogradi i zastupnik u Hrvatskom saboru do 1. travnja 2014.g., počinio je povredu članka 5. stavka 1. ZSSI-a.

Obrazloženje

Povjerenstvo je na 86. sjednici održanoj 4. ožujka 2015.g., pokrenulo postupak za odlučivanje o sukobu interesa protiv dužnosnika Deneša Šoje, općinskog načelnika Općine Kneževi Vinogradi i zastupnika u Hrvatskom saboru, zbog moguće povrede članka 5. stavka 1. ZSSI-a. Na odluku Povjerenstva o pokretanju postupka dužnosnik Deneš Šoja dostavio je pisano očitovanje u Zakonom propisanom roku.

U očitovanju dužnosnik Deneš Šoja u bitnome navodi da je u razdoblju od 4. siječnja 2012.g. do 1. travnja 2014. obnašao dužnost zastupnika mađarske nacionalne manjine u Hrvatskom saboru te je kao zastupnik nacionalne manjine, sukladno zakonskim propisima, bio i član Savjeta za nacionalne manjine (u daljnjem tekstu: **Savjet**). Na sjednicama Savjeta, dužnosnik je uglavnom sudjelovao, a posebice kad je bilo riječi o manjini koju osobno zastupa.

Dužnosnik navodi kako se financiranje udruga nacionalnih manjina provodi na temelju jasnih pravila i kriterija i pod strogim nadzorom, kako Savjeta tako i radnih tijela i povjerenstva imenovanih u tu svrhu. Koje će se udruge i koji programi financirati te u kojim iznosima ocjenjuje Povjerenstvo za raspodjelu sredstava nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina (u daljnjem tekstu: **Povjerenstvo za raspodjelu sredstava**) čiji dužnosnik nije bio član. Savjet odluku o financiranju donosi na prijedlog Povjerenstva za raspodjelu sredstava, koje isto tako prati utrošak na zakoniti način, o čemu dostavlja Godišnje izvješće na usvajanje Savjetu. Dužnosnik navodi kako ne može tvrditi da li je sudjelovao na sjednici Savjeta na kojoj su se donosile predmetne odluke te u konačnici ističe da ne vidi u kojem dijelu bi bio u sukob interesa budući je na sjednicama sudjelovao u raspravi o materijalima koje predlaže Povjerenstvo za raspodjelu sredstava u kojem dužnosnik nije član te da kao član Savjeta nije pojedinačno donosio prijedloge i utvrđivao koja udruga će i koliko sredstava dobiti, već je to zadatak Povjerenstva za raspodjelu sredstava. U prilogu očitovanja dužnosnik je dostavio dopis Savjeta od 8. srpnja 2015.g.

U dopisu Savjeta od 8. srpnja 2015.g. navodi se kako je Savjet dana 18. travnja 2013.g. donio Odluku o rasporedu sredstava osiguranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2013.g., kojom je Savezu mađarskih udruga za ostvarivanje kulturne autonomije za programe informiranja, izdavaštva, kulturnog amaterizma, kulturnih manifestacija i bilateralnih programa dodijeljen iznos od 2.750.000,00 kn. U navedenom dopisu se izražava stajalište prema kojem specifičnost pripadnika nacionalnih manjina proizlazi iz činjenice da ih u svakom predstavljanju pa tako i prilikom imenovanja za članove Savjeta predlažu manjinske udruge i druge organizacije manjina iz kojih dolaze i čije interese zastupaju. Prema navedenom stajalištu, članovi Savjeta, zastupnici Hrvatskoga sabora, ne mogu snositi odgovornost za sukob interesa. Na zahtjev Povjerenstva, Savjet je dana 17. rujna 2015.g. dostavio dokumentaciju i podatke vezane za donošenje predmetnih odluka. U dopisu od 15. rujna 2015.g. navodi se da je Deneš Šoja bio član Savjeta u razdoblju od 10. travnja 2008.g. do 1. travnja 2014.g. U prilogu dopisa dostavljeni su: Zapisnici sa 51. i 52. sjednice Savjeta, Zbirni zapisnik sa sastanaka Povjerenstva za raspodjelu sredstava održanog 25. ožujka 2013.g., Zapisnik sa 47. sjednice savjeta, Poslovnik o radu savjeta za nacionalne manjine od 14. listopada 2003.g. te Statut savjeta („Narodne novine“ broj 106/03.). U dostavljenom dopisu ponavlja se stajalište Savjeta da članovi Savjeta i zastupnici nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru ne mogu snositi odgovornost za sukob interesa, budući ih sukladno članku 36. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina imenuje Vlada Republike Hrvatske iz redova osoba koje predlože vijeća nacionalnih manjina, istaknutih kulturnih, znanstvenih, stručnih, vjerskih djelatnika koje predlože manjinske udruge i druge organizacije manjina, vjerske zajednice, pravne osobe i građani pripadnici nacionalnih manjina.

Člankom 3. stavkom 1. podstavkom 3. ZSSI-a propisano je da su zastupnici u Hrvatskom saboru dužnosnici u smislu navedenog Zakona, dok je podstavkom 43. propisano da su općinski načelnici dužnosnici u smislu navedenog Zakona, stoga je Deneš Šoja, povodom obnašanja dužnosti zastupnika u Hrvatskom saboru i općinskog načelnika Općine Kneževi Vinogradi, dužan postupati sukladno odredbama ZSSI-a.

Člankom 5. stavkom 1. ZSSI-a propisano je da dužnosnici u obnašanju javnih dužnosti moraju postupati časno, pošteno, savjesno, odgovorno i nepristrano čuvajući vlastitu vjerodostojnost i dostojanstvo povjerene im dužnosti, te povjerenje građana.

Uvidom u podnesena izvješća o imovinskom stanju dužnosnika, utvrđeno je kako je dužnosnik Deneš Šoja dana 4. siječnja 2012.g. podnio izvješće povodom stupanja na dužnost zastupnika u Hrvatskom saboru, dok je dana 10. travnja 2014.g., podnio izvješće povodom prestanka obnašanja dužnosti, navodeći u napomeni izvješća da mu je mandat zastupnika u Hrvatskom saboru s 1. travnjem 2014.g. stavljen u mirovanje. Uvidom u službene stranice Hrvatskoga sabora utvrđeno je da Deneš Šoja od 22. prosinca 2011.g. obnaša dužnost zastupnika u Hrvatskom saboru, te mu je s danom 1. travnja 2014.g., mandat stavljen u mirovanje. Dužnosnik Deneš Šoja je dana 1. kolovoza 2013.g. podnio izvješće povodom početka obnašanja dužnosti općinskog načelnika Općine Kneževi Vinogradi u mandatu 2013. – 2017. U navedenim Izvješćima dužnosnik je pod rubrikom „Podaci o drugim poslovima dužnosnika“ naveo da je od 1998.g. član u Savezu mađarskih udruga.

Člankom 14. stavkom 5. ZSSI-a propisano je da dužnosnici smiju biti članovi upravnih i nadzornih tijela, najviše dviju, neprofitnih udruga i zaklada, ali bez prava na naknadu ili primanje dara u toj ulozi, osim prava na naknadu putnih i drugih opravdanih troškova. U tom smislu, člankom 15. Ustavnog zakona o pravima nacionalnim manjinama („Narodne novine“ broj 155/02., 47/10., 80/10., 93/11.) također je propisano da pripadnici nacionalnih manjina radi očuvanja, razvoja, promicanja i iskazivanja svog nacionalnog i kulturnog identiteta mogu osnivati udruge, zaklade i fundacije te ustanove za obavljanje djelatnosti javnog priopćavanja, kulturne, izdavačke (nakladničke), muzejske, arhivske, knjižnične i znanstvene djelatnosti.

Savez mađarskih udruga osnovan je kao savez udruga, a u Registar udruga upisan je pod reg.br. 00000623, OIB: 73288018229. Savez mađarskih udruga osnovan je radi okupljanja mađarskih udruga i kulturnih društava u Republici Hrvatskoj s ciljem usuglašavanja i definiranja zajedničkih interesa mađarske manjine u Republici Hrvatskoj, zastupanja tih interesa na svim područjima i segmentima svog djelovanja te uspostave djelotvorne suradnje među istima. Sukladno utvrđenim ciljevima, Savez mađarskih udruga će djelovati na usuglašavanju i rješavanju pitanja od interesa za svoje članove na području školovanja, obrazovanja, informiranja, izdavaštva, kulturnog stvaralaštva, znanosti, umjetnosti, gospodarstva, socijalnih pitanja, športa, zaštiti ljudskih prava, knjižničarstva te na poboljšanju materijalnog položaja svojih članova. Savez mađarskih udruga će djelovati i na unapređenju sveukupne suradnje između Republike Hrvatske i Republike Mađarske te sukladno svojim ciljevima djeluje na području ljudskih prava, obrazovanja, znanosti i istraživanja kao i kulture i umjetnosti mađarske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.

Člankom 35. stavkom 4. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina propisano je da Savjet za nacionalne manjine raspoređuje sredstva koja se u državnom proračunu osiguravaju za potrebe nacionalnih manjina, a korisnici sredstava podnose Savjetu godišnja

izvješća o trošenju sredstava koja su im doznačena iz državnog proračuna, o čemu Savjet izvješćuje Vladu Republike Hrvatske.

Člankom 36. stavkom 2. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina propisano je da su članovi Savjeta i zastupnici nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru. Stoga je i dužnosnik Deneš Šoja, koji je izabran za zastupnika nacionalnih manjina, kao nezavisni zastupnik u 7. sazivu Hrvatskog sabora, po svom položaju istovremeno i član Savjeta za nacionalne manjine u skladu s navedenom odredbom Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina.

Člankom 36. stavkom 8. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina propisano je da Savjet donosi program rada, financijski plan, završni račun i odluke o raspoređivanju sredstava koja se u državnom proračunu osiguravaju za potrebe nacionalnih manjina, dok je u članku 36. stavku 10. istog Zakona propisano je da Savjet odlučuje većinom glasova svojih članova.

Odluku o rasporedu sredstava iz državnog proračuna koja su osigurana za sufinanciranje programa kulturne autonomije nacionalnih manjina Savjetu predlaže Povjerenstvo za raspodjelu sredstava nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina, nakon pregleda programa pristiglih na Javni poziv za prijave programa. Povjerenstvo za raspodjelu sredstava sastoji se od članova Savjeta i vanjskih članova, a osniva se kao stručna radna skupina ovlaštena za vrednovanje predloženih programa i sastavlja se od stručnih osoba iz područja informiranja i izdavaštva, kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija. Povjerenstvo za raspodjelu sredstava svoju odluku predlaže na temelju Kriterija za utvrđivanje financijske potpore za programe nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina („Narodne novine“ broj 123/14.). Navedenim Kriterijima utvrđuju se pretpostavke koje nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina trebaju ispunjavati pri zahtjevu za dodjelu financijske potpore iz sredstava Državnog proračuna. Za prijedlog odluke Povjerenstva za raspodjelu sredstava na javnoj sjednici glasuje 19 članova Savjeta, a za one udruge i ustanove koje nisu ispunile pretpostavke propisane Kriterijima za utvrđivanje financijske potpore za programe nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina Povjerenstvo za raspodjelu sredstava predlaže Savjetu odbijanje zahtjeva za sufinanciranjem. Savjet pri donošenju odluke o rasporedu sredstava može formirati stručnu radnu skupinu za ocjenu predloženih programa sastavljenu od stručnjaka iz područja informiranja i izdavaštva, kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija.

U Kriterijima za utvrđivanje financijske potpore za programe nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina, propisano je da zahtjev za dodjelu financijske potpore mogu uputiti udruge i ustanove nacionalnih manjina koje su upisane u Registar udruga Republike Hrvatske i Sudski registar ustanova, koje aktivno djeluju u Republici Hrvatskoj najmanje 24 mjeseci prije podnošenja zahtjeva i u čijem je sastavu najmanje 20 članova pripadnika nacionalne manjine, a one udruge i ustanove koje prvi put podnose zahtjev dužne su uz prijavu priložiti dokaz o dosadašnjem djelovanju.

Predloženi programi ocjenjuju se na temelju njihove kvalitete i održivosti, broja članova koje udruga okuplja, prethodnih rezultata te razgranatosti njezinih članica na lokalnoj razini. Prednost imaju programi udruga i ustanova koje okupljaju većinu pripadnika pojedine manjine i koje su kroz duže vrijeme ostvarile značaje rezultate u očuvanju etničkog i kulturnog identiteta. Kriterijima je propisano kako su udruge i ustanove obvezne vratiti akontacije i sredstva za programe koji nisu ili su djelomično ostvareni razmjerno neizvršenom dijelu, a u slučaju da ne vrate daljnje financiranje im se obustavlja. Također, udruge i ustanove dužne su vratiti uplaćena sredstva ako se u međuvremenu osiguraju sredstva iz drugih stavaka Državnog proračuna za isti program. Neutrošena sredstva za odobrene programe ne mogu se prenositi u sljedeću godinu, već se mora izvršiti povrat neutrošenih sredstava u Državni proračun.

U predmetnom postupku utvrđeno je da je dužnosnik Deneš Šoja, za vrijeme obnašanja dužnosti zastupnika u Hrvatskom saboru, kao član Savjeta za nacionalne manjine, sudjelovao na 52. sjednici Savjeta, održanoj dana 18. travnja 2013.g. Na navedenoj sjednici članovi Savjeta su jednoglasno donijeli odluku kojom se usvaja Godišnje izvješće o utrošku sredstava osiguranih u Državnom proračunu za 2012.g. Na istoj sjednici, Savjet je s 15 glasova za, 1 protiv i 1 glas suzdržan, donio Odluku o rasporedu sredstava osiguranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2013.g. Dužnosnik Deneš Šoja sudjelovao je prilikom glasanja o navedenim odlukama, dok se član Savjeta, dužnosnik Furio Radin povukao iz rasprave prilikom donošenja odluke o raspodjeli sredstava za 2013.g., istaknuvši da neće nazočiti glasanju o prijedlogu Odluke. Prilikom glasanja o prijedlogu navedene odluke također nije bio prisutan niti dužnosnik Milorad Pupovac. Prijedlog odluke o raspodjeli sredstava za 2013.g. predložilo je Povjerenstvo za raspodjelu sredstava, u čijem radu dužnosnik Deneš Šoja nije sudjelovao.

Uvidom u gore navedenu Odluku o rasporedu sredstava osiguranih u Državnom proračunu za 2013.g., utvrđeno je da su Savezu mađarskih udruga iz Državnog proračuna raspoređena sredstva u iznosu od 2.750.000,00 kn. Uvidom u Godišnje izvješće o utrošku sredstava osiguranih u Državnom proračunu za 2012.g. utvrđeno je da su Savezu mađarskih udruga u 2012.g. raspoređena sredstva u iznosu od 2.863.000,00 kn, te da je predložen nastavak financiranja u 2013.g.

Namjera zakonodavca prilikom donošenja ZSSI-a bila je zaštita javnog interesa u svim situacijama u kojima bi se javni interes mogao naći ili se nalazi u koliziji s privatnim interesima dužnosnika, kao i s njim povezanih osoba, te jačanje povjerenja građana u tijela javne vlasti, ali i u same obnašatelje javnih dužnosti. Stoga ZSSI svojim odredbama propisuje pravila ponašanja, obveze, zabrane i ograničenja s kojima su dužnosnici dužni uskladiti svoje postupanje tijekom obnašanja javnih dužnosti. Odredbama ZSSI-a propisana su i načela obnašanja javnih dužnosti, kao sustav vrijednosti prema kojima dužnosnici trebaju uskladiti svoje djelovanje od trenutka stupanja na javnu dužnost, pa sve do prestanka njezina obnašanja.

U predmetnom postupku, Povjerenstvo je utvrdilo da je dužnosnik Deneš Šoja, kao član Savjeta, sudjelovao i glasao prilikom donošenja Odluke kojom se usvaja Godišnje izvješće o utrošku sredstava osiguranih u Državnom proračunu za 2012.g. te Odluke kojom se raspoređuju sredstava osigurana u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2013.g.

Navedenim odlukama, odnosno ranijom Odlukom iz 2012.g. čije godišnje izvješće se usvajalo, dodijeljena su novčana sredstva, između ostalog, i Savezu mađarskih udruga, u kojemu je dužnosnik član. Ovakvo postupanje dužnosnika Deneša Šoje, prema stajalištu ovoga Povjerenstva, nije u skladu s načelima obnašanja javnih dužnosti.

Naime, prihvaćanjem imenovanja na javnu dužnost zastupnika u Hrvatskom saboru dužnosnik se obvezao obnašati javnu dužnost na način da u svim situacijama iz kojih proizlazi ostvarivanje i nekog privatnog interesa dužnosnika ili s njim povezanih osoba, prednost da zaštiti javnog interesa. Među načelima obnašanja javnih dužnosti ističe se nužnost transparentnog postupanja, a posebno prilikom dodjele javnih sredstava, jer je u tim pitanjima zanimanje građana opravdano jače, pa se postupcima kojima dužnosnik otklanja sumnju u svoju nepristranost u odlučivanju, jača povjerenje građana u tijela javne vlasti. Samim činom sudjelovanja u postupku glasanja u donošenju odluke kojom se dodjeljuju sredstva i udruzi/savezu udruga, u kojoj je dužnosnik član, dužnosnik se nalazi u situaciji mogućeg, odnosno potencijalnog sukoba interesa.

Sudjelovanjem u postupku glasanja, dužnosnik nije uskladio svoje ponašanje s obvezama propisanim člankom 5. stavkom 1. ZSSI-a. Uputno bi bilo da je dužnosnik javno deklarirao da je savez udruga čiji je dužnosnik član podnijela projektni prijedlog na javni natječaj za dodjelu sredstava od strane Savjeta, a potom se izuzeo iz samog postupka glasanja. Postupanjem na opisani način dužnosnik bi otklonio vanjski dojam da je dužnosnik svojom položajem utjecao na dodjelu sredstava savezu udruga čiji je član te bi se time ostvarili zahtjevi očuvanja povjerenja građana u tijela javne vlasti, odnosno dužnosnik bi na taj način pravilno upravljao situacijom mogućeg odnosno potencijalnog sukoba interesa.

S obzirom da odredbe ZSSI-a dužnosnicima načelno dopuštaju članstvo u udrugama, okolnosti konkretnog slučaja upućuju, kao što je već navedeno i u ranijim Odlukama Povjerenstva u sličnim predmetima, na preispitivanje i razmatranje da li bi u situacijama kada bi članstvo dužnosnika u određenoj udruzi nacionalne manjine izravno moglo utjecati na obavljanje funkcije dužnosnika u Savjetu za nacionalne manjine prilikom donošenja odluka o dodjeli sredstava udrugama nacionalnih manjina, bila uputno da se dužnosnici za vrijeme obnašanja javnih dužnosti u Savjetu razriješe od obavljanja funkcija u udrugama pa čak i članstva u udrugama, ukoliko te udruge apliciraju na dodjelu sredstava iz državnog proračuna putem odluka Savjeta za nacionalne manjine.

U odnosu na sudjelovanje u glasanju na sjednicama Hrvatskoga sabora na kojima se odlučuje o usvajanju prijedloga Izvješća o provođenju Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i utrošku sredstava osiguranih u Državnom proračunu za potrebe nacionalnih manjina, Povjerenstvo upućuje da bi se dužnosnici, koji su istovremeno i članovi

udruga/saveza udruga kojima su raspoređena sredstva iz Državnog proračuna, trebali izuzeti od glasanja u onim slučajevima u kojima je spomenuto Izvješće negativno u dijelu koji se odnosi na utrošak sredstava udruge u kojoj je dužnosnik član. Na ovaj način, suzdržavanjem od glasanja dužnosnici bi postupali sukladno obvezi očuvanja vlastitog legitimiteta i vjerodostojnosti te povjerenja građana u tijela javne vlasti a time i u skladu s načelima propisanim u članku 5. stavku 1. ZSSI-a.

Slijedom svega navedenog, odlučeno je kao u izreci ove odluke. Sukladno članku 42. stavka 2. ZSSI-a, kojim je propisano da za povredu odredbi članka 5. ZSSI-a Povjerenstvo nije ovlašteno izreći sankciju, dužnosniku Denešu Šoji sankcija za utvrđenu povredu načela obnašanja javnih dužnosti, nije izrečena.

PREDSTEDNICA POVJERENSTVA

Dalija Orešković, dipl. iur.

Dostaviti:

1. Dužnosnik Deneš Šoja, Općina Kneževi Vinogradi
2. Podnositelj prijave
3. Objava na internetskoj stranici Povjerenstva
4. Pismohrana

